

بایسته‌های حسن معاشرت

www.ketab.ir

جمیله عطایی

بایسته‌های حسن معاشرت

جمیله عطایی

ناشر: عاصم

صفحه آرایی: واحد هنری انتشارات عاصم

نوبت چاپ: اول/ ۱۴۰۰

تیراژ: ۵۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۴۱۶-۷۱-۸

قیمت روی جلد: ۴۰۰/۰۰۰ ریال

سرشناسه: عطایی، جمیله، ۱۳۷۶-

عنوان و نام پدیدآور: بایسته‌های حسن معاشرت/ جمیله عطایی.

مشخصات نشر: تبریز: انتشارات عاصم، ۱۴۰۰.

مشخصات ظاهری: ۹۲ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۴۱۶-۷۱-۸

وضعیت فهرست نویسی: فیفا

یادداشت: کتابنامه: ص. ۸۹.

موضوع: آداب معاشرت

موضوع: Etiquette

موضوع: آداب معاشرت اسلامی

موضوع: Islamic etiquette

رده بندی کنگره: BJ۲۰۰۷

رده بندی دیویی: ۳۹۵

شماره کتابشناسی ملی: ۷۶۰۹۵۱۵

همه حقوق چاپ و نشر این کتاب اعم از چاپ، کپی، تکثیر، ذخیره در

سیستم‌های بازیابی محفوظ است.

فهرست

مقدمه	۱۱
-------	----

بخش اول: اصول و مبانی معاشرت

فصل اول: مفاهیم کلی و اساسی در مورد معاشرت	۱۵
الف) معنای لغوی و اصطلاحی آداب و معاشرت	۱۵
ب) اهمیت و جایگاه معاشرت	۱۵
ج) انواع معاشرت	۱۸
۱- معاشرت‌های انسانی	۱۸
۲- معاشرت‌های آیینی	۱۹
۳- معاشرت‌های شهروندی	۱۹
۴- معاشرت‌های دوستانه	۲۰
۵- معاشرت‌های خانوادگی	۲۰
فصل دوم: آداب معاشرت و چگونگی آن	۲۱
الف) نسبی بودن آداب معاشرت	۲۱
ب) آموزش آداب معاشرت	۲۲
ج) ریشه‌های آداب معاشرت	۲۲
د) چگونگی آداب معاشرت	۲۳
ه) شخصیت افراد در آداب معاشرت	۲۴

فصل سوم: آسیب شناسی معاشرت و عدم معاشرت.....	۲۵
الف) شایعه پراکنی.....	۲۵
ب) دخالت در امور خصوصی.....	۲۶
ج) سوء استفاده از دیگران.....	۲۷
د) گوشه گیری، انزوا و زیانهای آن.....	۲۷

بخش دوم: بایسته‌های معاشرت و مردم داری

فصل اول: مردم و معاشرت.....	۳۳
الف) اهتمام به امور مردم.....	۳۳
۱- برآوردن ملأختن نیاز مردم.....	۳۴
۲- اصلاح میان مردم.....	۳۵
ب) امر به معروف در معاشرت.....	۳۶
۱- جایگاه امر به معروف و نهی از منکر.....	۳۸
۲- امر به معروف و نهی از منکر وظیفه الهی است.....	۳۸
فصل دوم: مردم داری و راه‌های آن در آیات و روایات.....	۴۰
الف) مردم داری.....	۴۰
ب) راه‌های مردم داری.....	۴۱
۱- مدارا و سازگاری با مردم.....	۴۱
۲- مدارا با دشمنان.....	۴۳
۳- تحمل ناسازگاری.....	۴۴
۴- عفو از خصوصیات پرهیزکاران.....	۴۶
۵- صبر در مقابل بدی‌های مشرکان.....	۴۶
۶- عفو در وقت قدرت.....	۴۷
۷- انواع گذشت.....	۴۹
۸- خوش اخلاقی.....	۵۰
فصل سوم: معاشرت با دوستان.....	۵۱

الف) الفت و دوستی.....	۵۱
ب) تولی و تبری.....	۵۲
ج) اعتدال در دوستی.....	۵۳

بخش سوم: صله‌ی رحم و قطع رحم

فصل اول: صله‌ی رحم و قطع رحم در آیات.....	۵۹
الف) صله‌ی رحم در آیات.....	۵۹
ب) قطع رحم و آثار سوء آن در برخی از آیات قرآن.....	۶۲
فصل دوم: صله‌ی رحم و قطع رحم در روایات.....	۶۳
الف) صله‌ی رحم و آثار مثبت آن از نظر برخی روایات.....	۶۳
۱- طولانی شدن عمر.....	۶۳
۲- زیاد شدن روزی.....	۶۳
۳- پاک شدن اعمال و دفع بلا.....	۶۴
۴- آسانی حساب روز قیامت.....	۶۴
۵- صله‌ی رحم جزء دین است.....	۶۴
ب) قطع رحم و آثار سوء آن در برخی از روایات.....	۶۵
۱- قاطع رحم از رحمت خداوند به دور است.....	۶۵
۲- قاطع رحم از بهشت محروم است.....	۶۵
ج) روش‌های رسیدگی به خویشاوندان.....	۶۶
۱- کمک مالی.....	۶۶
۲- کمک فکری.....	۶۷
۳- کمک عاطفی.....	۶۸
۴- ترک آزار.....	۶۸
فصل سوم: نکاتی در برخورد با دیگران.....	۶۹
الف) نکاتی در معاشرت با والدین.....	۶۹
ب) ضرورت حفظ آراستگی.....	۷۰

مقدمه

انسان موجودی اجتماعی است و تداوم زندگی سعادت مندانه ی او در پرتو پیوندی مودّت آمیز همراه با تفاهم و احترام متقابل با دیگر هم نوعانش امکان پذیر است. او ناگزیر است در تعامل با دیگران ملزم به رفتاری باشد که از آنان انتظار انجام آن را دارد اگر مایل است دیگران با او خوش رفتاری کنند، به حقوق او احترام بگذارند، حرمت جان، مال، آبرو و ناموسش را پاس دارند، خیر و خوبی او را بخواهند در بر خورد با او ادب و احترام را رعایت کنند و به پیمان ها و وعده هاشان وفادار باشد، خود نیز باید انتظار دیگران را در این زمینه ها برآورده سازند.

معاشرت در معنای کلی خود، از جمله اموری است که همواره مورد عنایت اولیای گرامی اسلام بوده و حجم قابل توجهی از آیات و روایات به آن اختصاص یافته است. از دیدگاه اسلام، جامعه و روابط پیچیده ی آن، صحنه ی آزمون الهی است و انسان در پرتو آن می تواند با پیدایش رذایل اخلاقی و پرورش فضائل اخلاقی، نفس خود را ترکیه و دل را حریم یار و جلوگاه تجلّی اسرار کند. اسلام به حسن روابط با تمام کسانی که یاری دهنده ی انسان در مسیر تکاملی اش هستند سفارش کرده و آداب معاشرت با آنان را در مرحله ی اندیشه و عمل بیان و مشخص نموده است.

در مرحله اندیشه، مسلمان باید نیت خود را نسبت به دیگران نیکو ساخته و اندیشه ی خیر خواهی و سعادت آنان را در سر داشته باشد و از توطئه و بدخواهی آن ها اجتناب ورزد

از سوی دیگر رفتار نیک رعایت انصاف، مدارا با دیگران، اهتمام ورزیدن به امور آنها اجتناب از تک روی و انزوا و همکاری با آنان در کارهای شایسته از جمله خطوط کلی آداب معاشرت در مرحله عمل می‌باشد.

هر فرد در طول دوران زندگی خویش هم بایستی دارای جاذبه باشد و هم دافعه. اگر این دو ویژگی به گونه‌ای منطقی و حساب شده در کنار یک دیگر قرار گیرند تا حدود زیادی مانع سوء استفاده دیگران خواهد شد و موجب لذت بردن خود فرد نیز از زندگی خویش خواهد گشت. البته استقرار این دو خصوصیت یعنی اکتساب خصائص جاذبه و دافعه نیازمند تکمیل بعد معرفتی و الگوهای رفتاری است که این امر در راستای شناخت آداب معاشرت و دیگر آداب زندگی تقویت خواهد گشت. بدون تردید هر انسانی تنها از طریق برخورد و رفتار خویش است که می‌تواند در دیگران تأثیر مثبت یا خدای نکرده منفی بگذارد. مسأله تأثیر پذیری یا تأثیرگذاری نیز در حدود کیفیت آن بستگی به توان‌ها و قابلیت‌های انسان در ابعاد مختلف دارد که این ظرفیت‌ها و قابلیت‌ها نیز بخش اعظم آن از طریق فراگیری و عملی ساختن آداب معاشرت تحقق می‌یابد.

به عبارت دیگر شاید بتوان مسأله را این گونه عنوان کرد که آن چه موجب ایجاد رابطه اطرافیان با فرد می‌گردد میزان اعتمادی است که به او پیدا می‌کنند و حسن اعتماد آنان به شما نیز در گرو رفتار حسنه، اخلاق نیکو و حسن معاشرت آن فرد است البته در مراحل اولیه ممکن است چنین اعتمادی ایجاد شود ولی اگر رفتار شایسته انسان استمرار یابد به تدریج دیدگاه آنان نسبت به هر فرد تغییر یافته و راه ایجاد ارتباط دوستانه گشاده می‌شود.